

قسمت سوم

الهی دل بلا بی دل بلا بی
گنه چشمان کره دل مبتلا بی
اگر چشمان نکردی دیده بانی
چه داند دل که خوبان در کجایی

بیا سوتنه دلان گردهم آئیم
سخنها واکریم غم وانمائیم
ترازو آوریم غمها بسنجیم
هر آن سوتنه تریم وزنیم تر آئیم

ته کت نازنده چشمان سرمه سائی
ته کت زببنده بالا دلربایی
ته کت مشکین دو گیسو در قفائی
بمو واجی که سرگردان چرائی

جهان بی وفا زندان ما بی
گل غم قسمت دامن ما بی
غم یعقوب و محنت های ایوب
همه گویا نصیب جان ما بی

خوش آن ساعت که یار از در آید
شو هجران و روز غم سر آید
زدل بیرون کنم جانرا بصد شوق
همی واجم که جایش دلبر آید

ز شورانگیزی چرخ و فلک بی
که دایم چشم بختم پر نمک بی
دمادم دود آهم تا سما بی
پیای سیل اشکم تا سمک بی

خوشا آنان که با ته همنشینند
همیشه با دل خرم نشینند
همین بی رسم عشق و عشق بازی
که گستاخانه آیند و ته بینند

هر آنکس با تو قربش بیشتر بی
دلش از درد هجران ریشتر بی
اگر یکبار چشمانت بویتم
بجانم صد هزاران نیشتر بی

شوان استارگان یک یک شمارم

براهت تا سحر در انتظارم
پس از نیمه شوان که ته نیایی
زدیده اشک چون باران ببارم

خوشا آنانکه هر از بر ندانند
نه حرفی وانویسند و نه خوانند
چو مجنون سر نهند اندر بیابان
ازین گو گل روند آهو چرانند

سخن از هر چه واجم واتشان بی
حدیث از بیش و از کم واتشان بی
بدریا گر روم گوهر بر آرم
هر آن گوهر که وینم واتشان بی

دلی دیرم که بهبودش نمی‌بو
سخنها می‌گرم سودش نمی‌بو
ببادش میدهم نش می‌برد باد
در آتش می‌نهم دودش نمی‌بو

خدایا واکیان شم واکیان شم
بدین بیخانمانی واکیان شم
همه از در برانند سونه آیم
ته که از در برانی واکیان شم

بهار آیو به هر شاخی گلی بی
بهر لاله هزاران بلبل بی
بهر مرزی نیارم پا نهادن
مبو کز مو بتر سوز دلی بی

بیا جاننا دل پردرد مو بین
سرشک سرخ و روی زرد مو بین
غم مهجوری و درد صبوری
همه برجان غم پرورد مو بین

ز بوی زلف تو مفتونم ای گل
ز رنگ روی تو دلخونم ای گل
من عاشق زعشقت بیقرارم
تو چون لیلی و من مجنونم ای گل

بهار آیو به صحرا و در و دشت
جوانی هم بهاری بود و بگذشت
سر قبر جوانان لاله رویه

دمی که گلرخان آیند به گلگشت

اگر شاهین بچرخ هشمینه
کند فریاد مرگ اندر کمینه
اگر صد سال در دنیا بمانی
در آخر منزلت زیر زمینه

دلی دیرم دمی بیغم نمی‌بو
غمی دیرم که هرگز کم نمی‌بو
خطی دیرم مو از خوبان عالم
که یار بیوفا همدم نمی‌بو

وای ازین دل که نی هرگز بگامم
وای ازین دل که آزارد مدامم
وای ازین دل که چون مرغان وحشی
نچیده دانه اندازد بدامم

مو که یارم سر یاری ندیره
مو که دردم سبکباری ندیره
همه واجن که یارت خواب نازه
چه خوابست اینکه بیداری ندیره

نمیدانم که سرگردان چرایم
گهی نالان گهی گریان چرایم
همه دردی بدوران یافت درمان
ندانم مو که بیدرمان چرایم

دل از دست غمت زیر و زیر بی
بچشمان اشکم از خون جگر بی
هران یاری چو مو پرناز دیره
دلش پر غصه جانش پر شرر بی

بدنیای دنی کی ماندنی بی
که دامان بر جهان افشاندنی بی
همی لا تقنطوا خوانی عزیزا
دلا یا ویلنا هم خواندنی بی

از آن روزی که ما را آفریدی
بغیر از معصیت چیزی ندیدی
خداوندا بحق هشت و چارت
ز ما بگذر شتر دیدی ندیدی

خدایی که مکانش لامکان بی
صفا بخش جمال گلرخان بی
پدید آورنده روز و شب و خلق
که بر هر بنده او روزی رسان بی

گلش در زیر سنبیل سایه پرور
نهال قامتش نخلی است نوبر
ز عشق آن گل رعنا همه شب
چو بلبل ناله و افغان برآور

دل شاد از دل زارش خبر نی
تن سالم زیمارش خبر نی
نه تقصیره که این رسم قدیمه
که آزاد از گرفتارش خبر نی

دل از عشقت نداره مرده اولی
روان بی درد عشق افسرده اولی
سحر بلبل زند در گلشن آواز
که گل بی عشق حق پژمرده اولی

هزاران لاله و گل در جهان بی
همه زیبا به چشم دیگران بی
آلاله مو به زیبایی درین باغ
سرافراز همه آلالیان بی

دل عاشق به پیغامی بسازد
خمار آلوده با جامی بسازد
مرا کیفیت چشم تو کافیهست
ریاضت کش ببادامی بسازد

هر آن باغی که نخلش سر بدر بی
مدامش باغبون خونین جگر بی
بباید کندش از بیخ و از بن
اگر بارش همه لعل و گهر بی

ببندم شال و میپوشم قدک را
بنازم گردش چرخ و فلک را
بگردم آب دریاها سراسر
بشویم هر دو دست بی نمک را

اگر دل دلبر و دلبر کدام است

وگر دلبر دل و دلرا چه نام است
دل و دلبر بهم آمیخته وینم
ندونم دل که و دلبر کدام است

ته دوری از برم دل در برم نیست
هوای دیگری اندر سرم نیست
بجان دلبرم کز هر دو عالم
تمنای دگر جز دلبرم نیست

شیرمردی بدم دلم چه دونست
اجل قصدم کره و شیر ژيونسنت
ز موشیر ژيان پرهیز می‌کرد
تنم وا مرگ جنگیدن ندونست

نفس شومم بدنیا بهر آن است
که تن از بهر موران پرورانسنت
ندونستم که شرط بندگی چیست
هرزه بورم بمیدان جهانست

قضا پیوسته در گوشم بواجه
که این درد دل تو بی علاحه
اگر گوهر ببی خواهون نداری
همین این جون تو که بی رواجه

لاله کاران دگر لاله مکارید
باغبانان دو دست از گل بدارید
اگر عهد گلان این بو که دیدم
بیخ گل بر کنید و خار بکارید

شوانم خواب در مرز گلان کرد
گلم واچید و خوابم را زیان کرد
باغبان دید که مو گل دوست دیرم
هزاران خار بر گل پاسبان کرد

گیج و ویجم که کافر گیج میراد
چنان گیجم که کافر هم موی ناد
بر این آئین که مو را جان و دل داد
شمع و پروانه را پرویج میداد

دمی بوره بوین حالم ته دلبر
دلم تنگه شبی با مو بسر بر

ته گل بر سر زنی ای نو گل مو
به جای گل زخم مو دست بر سر

دلیم زار و دلیم زار و دلیم زار
طبییم آورید دردم کرید چار
طبییم چون بویینه بر موی زار
کره در مون دردم را بناچار

مو که سر در بیابانم شو و روز
سرشک از دیده بارانم شو و روز
نه تب دیرم نه جایم میکند درد
همیدونم که نالونم شو و روز

به این بی آشنایی برکیاشم
به این بی خانمانی برکیاشم
همه گر مو برونند واته آیم
ته از در گر برونی برکیاشم

مو آن آزرده بی خانمانم
مو آن محنت نصیب سخت جانم
مو آن سرگشته خرم در بیابون
که هر بادی وزد پیشش دوانم

بوره سوته دلان با ما بنالیم
زدست یار بی پروا بنالیم
بشیم با بلبل شیدا به گلشن
اگر بلبل نناله ما بنالیم

بوره روزی که دیدار ته وینم
گل و سنبل به دیدار تو چینم
بوره بنشین برم سالان و ماهان
که تا سیرت بوینم نازنینم

به عشقت ای دلارا نگروستم
نوید وصل تو تا نشنوستم
بدل تخم وفایت کشتم آخر
بجز اندوه و خواری ندروستم

خوش آنساعت که دیدار ته وینم
کمند عنبرین تار ته وینم
نوینه خرمی هرگز دل مو

نبو جز درد و غم یک عمر روجیم

دلَم در دین و نالین چه واجم
رخم گردین و خاکین چه واجم
بگردیدم به هفتاد و دو ملت
بصد مذهب منادین چه واجم

از آن انگشت نمای روزگارم
که دور افتاده از یار و دیارم
ندونم قصد جان کردن بناحق
بجز بر سرزدن چاره ندارم

از آن دلخسته و سینه فگارم
که گریان در ته سنگ مزارم
بواجندم که ته شوری نداری
سرا پا شور دارم شر ندارم

بدل درد غمت باقی هنوزم
کسی واقف نبو از درد و سوزم
نبو یک بلبل سوته به گلشن
به سوز مو نبو کافر به روزم

فلک کی بشنود آه و فغانم
بهر گردش زند آتش بجانم
یک عمری بگذرانم با غم و درد
بکام دل نگردد آسمانم

ندونی ای فلک که مستمندم
وامو پر بد مکه که دردمندم
بیگ گردش که میگردی ببینی
چو رشته مو بسامانت ببندم

کنون داری نظر گو واکیانم
ز جورت در گدازه استخوانم
بکه اندیشه ای بیداد پیشه
که آهم تیر بو ناله کمانم

ز حال خوشتن مو بیخبر بیم
ندونم در سفر یا در حضر بیم
فغان از دست تو ای بیمروت
همین دونم که عمری دربدر بیم

گلستان جای تو ای نازنینم
مو در گلخن به خاکستر نشینم
چه در گلشن چه در گلخن چه صحرا
چو دیده واکرم جز ته نوینم

کافرم گر منی آلاله کارم
کافرم گر منی آبش بدارم
کافرم گر منی نامش برم نام
دو صد داغ دل از آلاله دارم

غم عالم همه کردی ببارم
مگر مولوک مست سر قطارم
مهارم کردی و دادی به ناکس
فزودی هر زمان باری ببارم

هزاران ملک دنیا گر بدارم
هزاران ملک عقبی گر بدارم
بوره ته دلبرم تا با ته واجم
که بی روی تو آنرا گر بدارم

تو خود گفתי که مو ملاح مانم
به آب دیدگان کشتی برانم
همی ترسم که کشتی غرق وابو
درین دریای بی پایان بمانم

فلک بر هم زدی آخر اساسم
زدی بر خمره نیلی لباسم
اگر داری برات از قصد جانم
بکن آخر ازین دنیا اساسم

مو که مست از می انگور باشم
چرا از نازنینم دور باشم
مو که از آتشت گرمی نوینم
چرا از دود محنت کور باشم

الهی دشمنت را خسته وینم
به سینه اش خنجری تا دسته وینم
سر شو آیم احوالش بپرسم
سحر آیم مزارش بسته وینم

دلا خونى دلا خونى دلا خون
همه خونى همه خونى همه خون
ز بهر لیلی سیمین عذاری
چو مجنونی چو مجنونی چو مجنون

خوشا آنان نه سر دارند نه سامان
نشین هر دو پا پیچن به دامان
شو و روزان صبوری پیش گیرن
بیاد روی دلداران مدامان

بعالم کس مبادا چون من آئین
مو آئین کس مبو در دین و آئین
هر آنکو حال موش باور نمیبو
مو آئین بی مو آئین بی مو آئین

بوره ای دل بوره باری بشیمان
مکه کاری کز آن گردی پشیمان
یه دو روزی بناکامی سرآریم
باشه روزی که گل چینیم بدامان

دلم از دست ته نالانه نالان
اندرون دلم خون کشته پالان
هزاران قول با ما بیش کردی
همه قولان ته بالان بالان

ته سر ورزان مو سودای ته ورزان
گریبان بلرزان وا ته لرزان
کفن در کردیم صحرای محشر
هران وینان احوال ته پرسان

ز یاد خود بیا پروا کریمان
ازو کو التجا وا که بریمان
کیه این تاب داره تا مو دارم
نداره تاب این سام نریمان

بوره منت بریم ما از کریمان
بکشیم دست از خوان لئیمان
کریمان دست در خوان کریمی
که بر خوانش نظر دارند کریمان

آنکه بی جان و بی ماله منم من
آنکه بر گشته سامانه منم من
آنکه شادمان به انده میکره روز
آنکه روزش چو سامانه منم و من

پشیمانم پشیمانم پشیمان
کاروانی بویتم تا بشیمان
کهن دنیا بهیج کسی نمانده
به هرزه کوله باری میکشیمان

مو آن اسپید بزم سینه سوهان
چراگاه مو بی سر بشن کوهان
همه تیغی به سوهان میکرن تیز
مو آن تیغم که یزدان کرده سوهان

برندم همچو یوسف گر بزندان
و یا نالم زغم چون مستمندان
اگر صد باغبان خصمی نماید
مدام آیم بگلزار تو خندان

نوا ناله غم اندوته دونو
عیار قلب خالص بوته دونو
بوره سوته دلان واهم بنالیم
که قدر سوته دل دلسوته دونو

سری دارم که سامانش نمیبو
غمی دارم که پایانش نمیبو
اگر باور نداری سوی من آی
بوین دردی که درمانش نمیبو

به والله که جانانم تویی تو
بسلطان عرب جانم تویی تو
نمیدونم که چونم یا که چندم
همی دونم که درمانم تویی تو

بهارم بی خزان ای گلبن مو
چه غم کنده ببو بیخ و بن مو
برس ای سوته دل یکدم به دردم
ته ای امروز دل تازه کن مو

نیا مطلق بگام این دل مو
بجز خونابه اش نه حاصل مو
داره در موسم گل جوش سودا
چه پروایی کره اینجا دل مو

وای از روزی که قاضیمان خدا بو
سر پل صراطم ماجرا بو
بنوبت بگذرند پیر و جوانان
وای از آندم که نوبت زان ما بو

چو مو یک سوته دل پروانه‌ای نه
بعالم همچو مو دیوانه‌ای نه
همه مارون و مورون لانه دیرن
من دیوانه را ویرانه‌ایی نه

مو را ای دلبر مو با ته کاره
وگرنه در جهان بسیار یاره
کجا پروای چون مو سوته دیری
چو مو بلبل به گلزارت هزاره

درین بوم و برانم پرورش نه
شوانم جا و روزانم خورش نه
سری دیرم که مغزی اندرو نه
تنی دیرم که پروای سرش نه

مو را درد دلم خو کرده واته
ندونی درد دل ای بیوفا ته
بوره مو سوته دل واته سپارم
ته ذونی با دل و دل ذونه با ته

بدنیا مو نوینم کام بی ته
بدس هرگز نگیرم جام بی ته
بلرزم روز و شو چون بید مجنون
ندارم یک نفس آرام بی ته

سحرگاهان فغان بلبلانه
بیاد روی پر نور گلانه
ز آه مو فلک آخر خدرکه
اثر در ناله‌ی سوته دلانه

بدنیا مثل مو دل سوت‌های نه
بدرد سوز غم اندوخته‌ای نه
چسان بندم ره سیل دو دیده
که این زخم دلم لو سوت‌های نه

دل مو دایم اندر ماتم ته
بدل پیوسته بی‌درد و غم ته
چه پرسى که چرا قدت ببوخم
خم قدم از آن پیچ و خم ته

زغم جان در تنم در گیر و داره
سرم در رهن تیغ آبداره
ندارم اختیاری از چه جوشش
دل مو تاب این سودا نداره

به کس درد دل مو واتنی نه
که سنگ از آسمون انداتنی نه
بمو واجن که ترک یار خود که
کسیس یارم که ترکش واتنی نه

دل مو غیرته دلبر نگیره
بجای جوهری جوهر نگیره
دل مو سوت‌ه و مهر ته آذر
نبی ناسوت‌ه آذر در نگیره

نذونم لوت و عریانم که کرده
خودم جلاد و بیجونم که کرده
بده خنجر که تا سینه کنم چاک
ببینم عشق بر جونم چه کرده

دو چشمم را ته خون پالا کنی ته
کلاه عسلم از سر وا کنی ته
اگر لیلی بپرسه حال مجنون
نظر او را سوی صحرا کنی ته

مورا نه فکر سودایی نه سودی
نه در دل فکر بهبودی نه بودی
نخواهم جو کنار و چشمه سارون

به جز این مو ندارم ارزویی
که باشد همدم مو لاله‌رویی
اگر درد دلم واجم به کوهان
دگر در کوهساران گل‌نرویی

دل بی عشق را افسردن اولی
هر که دردی نداره مردن اولی
تنی که نیست ثابت در ره عشق
ذره ذره به آتش سوتن اولی

من دل سوته را لایق ندونی
که در دیوان عشاقبت بخونی
هزارون بارم از خونی ببو کم
ز تو زیرا که بحر بیکرونی

یقینم حاصله که هرزه گردی
ازین گردش که داری برنگردی
بروی مو ببستی هر رهی را
بدین عادت که داری کی ته مردی

نپنداری که زندان خوشترم بی
سرم بو گوی میدان خوشترم بی
چو گلخن تار و تاریکه به چشم
گلستان بی ته زندان خوشترم بی

ز بیداد فلک یارون امان بی
امان جستن روز آخرزمان بی
اگر پاره کرم یخه بجا بو
که وامو آسمان پرسرگران بی

در اشکم بدامان ریته اولی
خون دلم ز چشمان ریته اولی
بکس حرفی ز جور و انواجم
که حرف جور پنهان ریته اولی

دل تو کی ز حالم با خبر بی
کجا رحمت باین خونین جگر بی
تو که خونین جگر هرگز نبودی
کی از خونین جگرها با خبر بی

بسوی باغ و بستان لاله وابی
همه موها مثال ژاله وابی
وگر سوی خراسان کاروان را
رهانم مو سوی بنگاله وابی

غم اندر سینۀ مو خانه دیری
چو ویرانه که بوم آسانه دیری
فلک اندر دل مسکین مو نه
ازین غم هرچه در انبانۀ دیری

هر آن کالوند دامن مو نشانی
دامان از هر دو عالم در کشانی
اشک خونین پاشم از راه الوند
تا که دلبر بپایش برفشانی

ز دل بیرون نبجتم ناله نایی
ز مژگان تر مو ژاله نایی
شوی نایه که مو خوابت بویتم
به بخت مو به چشم لاله نایی

چه واجم هر چه واجم واته‌شان بی
سخن از بیش و از کم واته‌شان بی
بدربا مو شدم گوهر برآرم
هر آن گوهر که دیدم واته‌شان بی

دلم بلبل صفت حیران گل بی
دروتم چون درخت پی بگل بی
خونابه بار دیرم ارغوان وار
درخت نهله بارش خون دل بی